

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра Фінансового менеджменту та фондового ринку

Допущено до захисту

Завідувач кафедри

_____ 201__ р.
“ ___ ” _____

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

на здобуття освітнього ступеня магістра

зі спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»

за магістерською програмою професійного спрямування

«Корпоративні фінанси»

на тему: «Антикризове фінансове управління підприємством (на прикладі

ПАТ «Одесагаз»)

Виконавець:

студентка фінансово-економічного
факультету

Бень Ганна Андріївна _____

Науковий керівник:

к.е.н., доцент, приват-проф.

Арутюнян

Світлана Сергіївна _____

ЗМІСТ

ВСТУП

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ТА МЕТОДИЧНІ ОСНОВИ АНТИКРИЗОВОГО ФІНАНСОВОГО УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ

1.1 Сутність та основні цілі та задачі антикризового фінансового управління підприємством

1.2 Етапи та механізм антикризового фінансового управління підприємством

1.3 Система діагностики фінансового стану підприємства в рамках антикризового управління

1.4 Методики прогнозування банкрутства підприємства

РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ СИСТЕМИ ФІНАНСОВОГО УПРАВЛІННЯ ПАТ «ОДЕСАГАЗ»

2.1 Оцінка фінансово-господарської діяльності ПАТ «Одесагаз»

2.2 Аналіз імовірності банкрутства ПАТ «Одесагаз»

2.3 Проблемні аспекти у діяльності ПАТ «Одесагаз», що спричинили кризові явища

РОЗДІЛ 3. РОЗРОБЛЕННЯ СИСТЕМИ ЗАХОДІВ АНТИКРИЗОВОГО ФІНАНСОВОГО УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ

3.1 Шляхи фінансового оздоровлення підприємства

3.2 Удосконалення системи фінансового управління підприємством

ВИСНОВКИ

Список використаних джерел

Додатки

ВСТУП

Однією з найважливіших ознак сучасної української економіки є переорієнтація значної кількості суб'єктів господарювання на міжнародні стандарти, що вимагає від управлінського персоналу прийняття нових рішень та нестандартних підходів.

Нажаль, українським підприємствам не завжди вистачає досвіду для успішного функціонування у новому середовищі, що може призводити до виникнення кризових явищ.

Слід зазначити, що будь-яке підприємство, незалежно від форми власності, галузі та обсягів діяльності, підпорядковуючись циклічним законам розвитку, час від часу опиняється у кризовому стані. Як відомо, універсальних рецептів подолання кризи не існує і бути не може, а отже, дослідження напрямів та можливостей її подолання для кожного конкретного підприємства не втрачає своєї актуальності.

З іншого боку, постійні коливання економіки України та тенденції до збільшення частки вітчизняних підприємств, які знаходяться у скрутному становищі, зумовлює інтерес економічної науки до питань антикризового фінансового управління підприємством.

Антикризове фінансове управління підприємством представляє комплекс управлінських дій, спрямованих на запобігання, попередження та подолання фінансових криз або усунення їх негативних наслідків для підприємства за допомогою використання всього потенціалу підприємства.

Поняття «антикризове фінансове управління» є відносно новим явищем для економіки України, що зумовлює низький рівень досліджень цього питання та відсутність оптимальних моделей антикризового фінансового управління підприємством, які б відповідали сучасним українським реаліям.

Саме тому, вивчення питання антикризового фінансового управління підприємством є дуже актуальним та потребує значної уваги з боку науковців та управлінського персоналу з метою розробки та впровадження дієвої системи

антикризового фінансового управління, яка б відповідала міжнародним вимогам та потребам вітчизняних суб'єктів господарювання.

Вивченням проблем у сфері антикризового фінансового управління займалися наступні науковці: Брунгільд С.А., Волкова Н.А., Ковальчук Н.О., Слободян Н.Г., Шеремет А.Д., Яцишин Н. , Костирко Р.О., Лігоненко Л.О., Терещенко О.О., Поддєрьгін А.М. та ін..

Метою дипломної роботи є теоретичне та практичне дослідження системи антикризового фінансового управління як елементу управління діяльністю підприємства на прикладі ПАТ «Одесагаз».

Мета обумовила відповідні завдання дипломної роботи:

- висвітлення та систематизація теоретичних та методичних основ антикризового фінансового управління;
- проведення оцінки фінансово-господарської діяльності ПАТ «Одесагаз»;
- аналіз імовірності настання банкрутства ПАТ «Одесагаз»;
- виявлення основних проблем підприємства, що спричинили кризові явища;
- розробка комплексу заходів антикризового фінансового управління на підприємстві ПАТ «Одесагаз»;
- пошук шляхів фінансового оздоровлення та удосконалення системи фінансового управління ПАТ «Одесагаз».

Об'єктом дослідження є процес антикризового фінансового управління на підприємстві ПАТ «Одесагаз».

Предметом дослідження є теоретичні засади, методичні підходи та практика антикризового фінансового управління в Україні.

Методи дослідження. Для вирішення поставлених завдань в роботі використовувалися загальні методи наукового пізнання, а саме економічного аналізу, синтезу, порівняння, аналогії, узагальнення, економіко-математичні, економіко-статистичні, коефіцієнтів та інші. Також були використані

спеціальні методи дослідження – горизонтальний, порівняльний, трендовий, аналіз відносних показників, кореляційно-регресивний аналіз.

Інформаційна база дипломної роботи є чинні нормативно-правові акти України, звіти та аналітика Державної служби статистики України, монографічна наукова та навчальна література, фінансова звітність підприємства ПАТ «Одесагаз», ресурси Інтернет.

ВИСНОВКИ

Антикризове фінансове управління – це система управління, яка покликана запобігти настанню кризи, що розвивається, зменшити її негативні наслідки, не допустити переходу підприємства з кризового в неплатоспроможності фінансовий стан і застосування процедур банкрутства.

Впровадження системи антикризового фінансового управління на підприємстві є запорукою фінансової стійкості підприємства в майбутньому.

Основним етапом антикризового фінансового управління є оцінка фінансового стану підприємства, за результатами якої підприємство приймає управлінські заходи антикризового характеру.

Комплексний аналіз фінансового стану підприємства дозволяє визначити тенденції його розвитку, виявити проблемні питання у діяльності підприємства, ризики, які впливають на фінансові результати його діяльності, а також запобігти появі кризових явищ та попередити настання банкрутства, що є дуже актуальним в умовах нестабільної економічної ситуації.

Ще одним важливим етапом антикризового фінансового управління є прогнозування банкрутства підприємства.

У роботі була проведена оцінка фінансового стану ПАТ «Одесагаз». У результаті аналізу було виявлено, що товариство знаходиться у кризовому фінансовому становищі, але імовірність настання банкрутства низька. Це було спричинено низької факторів:

- неефективним управлінням активами підприємства;
- незадовільною політикою управління дебіторською та кредиторською заборгованостями;
- скороченням виробничого та комерційного циклів підприємства;
- відсутністю власних обігових коштів, що є однієї з основних умов фінансової стійкості підприємства;
- неплатоспроможністю та неліквідністю підприємства в цілому.

Таким чином, з метою подолання скрутного фінансового становища були розглянуті наступні заходи:

- підвищення ефективності управління дебіторською та кредиторською заборгованостями;
- оптимізація грошових потоків підприємства;
- перегляд політики фінансування капітальних інвестицій;
- скорочення виробничих витрат;
- реструктуризацію активів підприємства та джерел їх формування, особливо в частині поточних зобов'язань та забезпечень;
- використання сучасних форм рефінансування заборгованостей та альтернативних джерел фінансування діяльності підприємства;
- вдосконалення систем фінансового планування та прогнозування на підприємстві за допомогою використання процесу бюджетування, спеціалізованих програмних забезпечень та запровадження системи раннього попередження та реагування, введення системи внутрішнього фінансового контролю, системи показників оцінювання фахівців КРІ та ін.

Однак, незважаючи на всі, розглянуті у роботі, заходи щодо стабілізації фінансового стану підприємства, потрібно враховувати, що діяльність ПАТ «Одесагаз» та інших підприємств України до теперішнього часу зазнають та можуть зазнавати у найближчому майбутньому впливу від політичної та економічної невизначеності, яка триває в Україні.

Кінцевий результат розвитку та наслідки політичної та економічної кризи важко спрогнозувати, однак вони можуть мати подальший серйозний негативний вплив на економіку України та діяльність підприємств зокрема. Саме цей фактор підвищує роль антикризового фінансового управління як інструменту управління діяльністю підприємства.

З огляду на світову тенденцію, актуальність системи антикризового фінансового управління буде невпинно зростати та потребувати динамічних змін в методиках оцінки фінансового стану суб'єктів господарювання,

прогнозування імовірності настання банкрутства та пошуках нових антикризових заходів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. 445. Біла О.Г. Фінансове планування і прогнозування : Навч.-метод. посіб. для самостійного вивч. дисципліни / О.Г. Біла. – Укоопспілка. Львів. комерц. акад., 2014. – 103 с.
2. Білик М.Д. Основи бюджетування : навч. посіб. / [М. Д. Білик, Р. І. Заворотній, Л. І. Данілова та ін.] ; кер. кол. авт. і наук. ред. д-р екон. наук, проф. М. Д. Білик. – К. : КНЕУ, 2015. – 454 с.
3. Безбородова Т. В. Сутність та необхідність аналізу фінансового стану/ Безбородова Т. В.//Економіка. Управління. Інновації. Випуск. – 2014. – №. 1. – С. 11.
4. Брунгільд С. Управління дебіторською заборгованістю: навч.посібник / Світлана Брунгільд.,– Litres, 2017. – 591 с.
5. Букало Н. А. Ефективна система управління дебіторською заборгованістю, як основний фактор впливу на платоспроможність і ліквідність підприємства / Н. А. Букало, В. В. Ляшук // Економічні науки. Серія : Облік і фінанси. - 2014. - Вип. 11(2). - С. 44-70.
6. Бутинець Ф. Ф. Шляхи удосконалення обліку розрахунків з контрагентами/ Бутинець Ф.Ф.//Економічна теорія та історія економічної думки.-2015. – С. 72.
7. Вишневська О. М. Сутність і особливості фінансового прогнозування діяльності підприємства / Вишневська О. М., Колодій І. П.//Фінансовий простір. – 2015. – №. 1. – С. 63-68.
8. Войнаренко М.П. Формування системи попередження, прогнозування і подолання банкрутства промислових підприємств // Економіка: реалії часу. – 2015. - №4(20).
9. Волкова Н.А. Економічний аналіз: навч. посібник. /Н.А. Волкова, Р.М. Волчек, О.М. Гайдаєнко та ін. – Одеса: ОНЕУ, ротاپронт. – 2015. – 310с.
10. Волкова Н. А. Економічний аналіз управління діловою активністю підприємства. /Волкова Н.А. – 2013.

11. Голов С. Ф. Аналіз підходів до визначення економічної сутності фінансових результатів діяльності підприємства./Голов С,Ф. //Інститут бухгалтерського обліку, контроль та аналіз в умовах. – 2014. – С. 310.
12. Гудзь О.С. Дебіторська та кредиторська заборгованість в системі управління фінансовими ресурсами підприємств // Облік і фінанси. — 2012. — №01— 02. — С. 59—61.
13. Данильчук І. В. Рефінансування дебіторської заборгованості як засіб підвищення платоспроможності підприємств на сучасному етапі /Данильчук І.В.//Економічний вісник університету.– 2013. – №. 20-1.
14. Дорошенко А. П. Оцінка ліквідності та платоспроможності в контексті діагностики загального фінансового стану підприємства / Дорошенко А. П. //Ефективна економіка. – 2013. – №. 2.
15. Єпіфанова І.Ю. Сутність антикризового управління підприємства // Економіка і суспільство. – 2016. – №2.
16. Зятковський І.В. Фінанси підприємств. – К.:Кондор, 2013. – 364 с.
17. Івченко Л. В. и др. Аналіз фінансового стану підприємств: інформаційне та методичне забезпечення. – 2015.
18. Камнева А.В. Дослідження існуючих інструментів та моделей антикризового управління на підприємстві // Економіка та управління підприємствами машинобудівної галузі: проблеми теорії та практики. – 2014. – № 4(28)
19. Кириченко О.П., Дранко С.В. Методи та моделі діагностики ймовірності банкрутства підприємства // Молодий вчений. – 2016. – № 2 (29)
20. Ковальчук Н. О. Антикризовий фінансовий менеджмент як основа управління фінансами вітчизняних підприємств/ Ковальчук Н. О., Павлюк А. О.//Економіка та суспільства. – 2016. – С. 203.
21. Костирко Р.О. Фінансовий аналіз: навч. посібник./ Костирко Р.О. — Х.: Фактор, 2007. — 784 с.

22. Коць О.О. Ефективність використання оборотних активів українськими підприємствами [Електронний ресурс] /О.О. Коць, М.А. Цікайло//Науковий вісник НЛТУ України. – 2014. – Вип. 24.10. – С. 218–224
23. Костецький Я. І. Рентабельність як показник ефективності сільськогосподарського виробництва аналіз / Я. І. Костецький // Всеукраїнський науково-виробничий журнал: Інноваційна економіка. – 2012. – № 2[28]. – С. 98- 100.
24. Коробов М. Я. Фінансово-економічний аналіз діяльності підприємств. / Коробов М.Я./- К.: Знання, 2014.
25. Крапівіна А. О. Фінансове планування на підприємстві та напрямки його удосконалення / Крапівіна А. О. -Українська академія банківської справи Національного банку України. - 2014.
26. Круш П. В. Методики оцінки фінансової діяльності підприємства / Круш П. В., Якименко Р. А. //Сучасні проблеми економіки і підприємництва. – 2015. – №. 16.
27. Кузьмін О.Є. Бюджетування на підприємстві : [навч. посіб. для студ. вузів] / О.Є. Кузьмін, О.Г. Мельник. – К. : Кондор, 2014. – 312 с. 33.
28. Куцик П.О. Бюджетування як основна складова оперативного планування та фінансового контролінгу вищих навчальних закладів / П.О. Куцик // Зб. наук. пр. «Економічні науки». Серія «Облік і фінанси». – Луцьк : ЛНТУ, 2015. – Вип. 7(25). – Ч. 2.С. 192 – 201.
29. Лазарева Н. Б. Міжнародна практика фінансового контролю//Національний юридичний журнал: теорія та практика. К.: (Україна), 2015. с. 84 – 88
30. Лапіна І.С. Лопатко К.М. Фінансова стратегія: економічна сутність та місце в системі управління підприємством / Науковий журнал «Економічний форум». – Луцький національний технічний університет, 2017.– №2. – С.192-197.С. 271-276.
31. Левченко Л.О. Огляд методів прогнозування фінансового стану підприємства на основі економетричних моделей / Л.О. Левченко, Д.С. Белова

- // Збірник Київського національного університету будівництва і архітектури: Управління розвитком складних систем. – 2013. – №14. – с.164 – 169.
32. Лопатко К.М. Розробка стратегії і тактики антикризового фінансового управління / Науковий журнал «Молодий вчений», 2016. - №12.– С.789-792.
33. Лопатко К.М. Сучасні підходи щодо оцінки кризи й прогнозування банкрутства підприємств / Науковий вісник Одеського національного економічного університету. – 2016. - №3. – С. 126-139.
34. Лігоненко Л.О. Управління дебіторською заборгованістю: навч.посіб. / Л.О. Лігоненко, Н. М. Новікова. – К.: Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2015. – 274 с.
35. Ліоненко Л.О., Тарасюк М.В., Хіленко О.О. Антикризове управління підприємством: Навч. посібник. – К.: КНТУ, 2015. – 377 с
36. Мараховська Т.М., Слободянюк А.В. Фінансова криза на підприємстві: симптоми та фактори, що її спричиняють. – 2012. – Режим доступу: <http://nauka.kushnir.mk.ua/?p=16151>
37. Маліновська О. Я. Платоспроможність підприємств України в сучасних умовах / О. Я. Маліновська // Вісник Львівської державної фінансової академії. Науковий журнал. – 2012. – № 22. – С. 137–141.
38. Мец В. О. Економічний аналіз фінансових результатів та фінансового стану підприємства: навч. посібник./Мец В.О. — Київ: КНЕУ, 2013.
39. Москаленко Л. А. Методи антикризового управління підприємством / Москаленко Л. А., Хринюк О. С. -Актуальні проблеми економіки і управління.2011. – Т. 5.
40. Нусінов В. Я. Методичні аспекти діагностики кризового стану на підприємствах ./Нусінов В. Я., Буркова Л. А. //Вісник Житомирського державного технологічного університету. Серія: Економічні науки. – 2016. – №. 2 (56) Ч. 2.
41. Поддєрьогін А.М. Фінанси підприємств: підручник/ Поддєрьогін А.М. – К. : КНЕУ, 2012. – 571 с.

42. Піддубна Л. І. Ліквідність та платоспроможність як індикатори фінансового стану підприємства / Л. І. Піддубна, П. В. Смірнова // Економічна стратегія і перспективи розвитку сфери торгівлі та послуг. - 2013.
43. Положення (стандарти) бухгалтерського обліку.- [Електронний ресурс]- Режим доступу : <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/z0750-99>
44. Річна фінансова звітність ПАТ «Одесагаз».- [Електронний ресурс]- Режим доступу: <https://smida.gov.ua/db/participant/03351208>
45. Сельська Г. Т. Фінансове планування на підприємстві: проблемні аспекти та напрямки удосконалення. / Сельська Г. Т. -Режим доступу: <http://dspace.tneu.edu.ua/bitstream/316497/18073/1/%D0%A1%D0%B5%D0%BB%D1%8C%D1%81%D0%BA%D0%B0.pdf> – 2017.
46. Семенов Г. А., Пелешко А. В. Оптимізація структури капіталу підприємства -Режим доступу: http://www.nbuv.gov.ua/Portal/Soc_Gum/Dtr_ep/2010_4/files/EC410_3. – 2014. – Т. 5.
47. Семенов Г.А. Фінансове планування і управління на підприємствах : [навчальний посібник] / Г.А. Семенов, В.З. Бугай, А.Г. Семенов, А.В. Бугай. – К. : Центр учбової літератури, 2017. – 432 с.
48. Скриньковський Р. М. Фінансовий стан підприємств: сутність, прийоми та методи проведення аналізу/ Скриньковський Р. М., Семчук Ж. В. //У номері. – 2014. – С. 201.
49. Скібіцька Л.І. Антикризовий менеджмент: навчальний посібник / Л.І. Скібіцька, В.В. Матвеев, В.І. Щелкунов, С.М. Подреза. – К.: «Центр учбової літератури», 2014. – 584 с.
50. Слободян Н.Г. Аналіз і прогнозування фінансової стійкості підприємства в сучасних умовах: методологія і практика/ Слободян Н.Г.//Економічний аналіз. – 2015. – Т. 18. – №. 2. – С. 239-245.
51. Словник економічних термінів. -Режим доступу: <http://epi.cc.ua/slovar-ekonomicheskikh-terminov.html> - 2013.

52. Терещенко О. О., Павловський С. В. Удосконалення фінансового механізму антикризового управління підприємством //Фінанси України. – 2016. №. 6. – С. 108-123.
53. Терещенко О. О. Фінансова діяльність суб'єктів господарювання / Терещенко О. О.-К.: КНЕУ. – 2003. – Т. 554.
54. Тюріна Н.М. Антикризове управління: навч.посібник / Н.М. Тюріна, Н.С. Кравацка, І.В, Грабовська. – К.: «Центр учбової літератури», 2012. – 448 с.
55. Шевчук С. Визнання та оцінка зобов'язань у бухгалтерському обліку і фінансовій звітності //Бухгалтерський облік та аудит. — 2012. — № 6. — С. 18—23.
56. Шеремет О. О. Фінансовий аналіз: [навч. посібник] / О. О. Шеремет. -К.: Кондор, 2015.– 458 с.
57. Штангрет А.М., Копилюк О.І. Антикризове управління підприємством: Навч. посібник.– К.: Знання, 2013. – 335 с.
58. Черничко С.Ф. Характерні риси фінансової кризи як соціально-економічної категорії // Науковий вісник Мукачівського державного університету.– 2015. – №1(3)
59. Чернявський А.Д. Антикризове управління підприємством: Навч. посібник. – К.: МАУП, 2016. – 256 с
60. Яцишин Н. Методика аналізу фінансового стану підприємства / Н. Яцишин // Економічний аналіз: зб. наук. праць / Тернопільський національний економічний університет; редкол.: С. І. Шкарабан (голов. ред.) та ін. – Тернопіль: Видавничо- поліграфічний центр Тернопільського національного економічного університету „Економічна думка”, 2013. – Вип. 10.–Ч.4.–С.439

ДОДАТКИ